

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

IX. De orationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

*e. consilium
de celebrat.
Missarum.*

tant in cuius honore Missam votiuam celebrant, hoc suam particularem deuotionem praeferentes auctoritati Ecclesiae aliter mandantis, & nullam facientes inter commemorationem & solemnitatem differentiam, quam omnes utriusque facere tenentur qui diligunt decorem domus Dei. nam sicut decor est illum in festiuitatibus recitare, ita decor est priuatis diebus illum ommittere, ut appareat differentia inter solemnitatem & commemorationem, iucundius etiam in festiuitatibus suscipitur, quod in profestis supprimitur & tacetur.

*Gauantus
loco cit. sub
lit. 2a*

§. 6. Idem porrò Hymnus *Gloria in excelsis* tum in Missis priuatis, tum solennibus, tum etiam in Choro vno eodemque modo dicendus est, non additis amplius ijs verbis, quae multis in Missalibus habentur, & ante Pium V. Pontificem Maximum in dicto Hymno Sacerdotibus in honorem B. Mariae Virginis addebantur videlicet *Domine fili unigenite Iesu Christe Spiritus uisualme orphanorum Paraclete, Domine Deus, Agnus Dei filius Patris Primogenitus Mariae Virginis Matris, Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Ad Mariae gloriam. Qui sedes ad dexteram Patris miserere nobis, Per Mariae meritum. Quoniam tu solus Sanctus, Mariam sanctificans Tu solus Dominus, Mariam gubernans, Tu solus altissimus, Mariam coronans Iesu Christe.*

TITVLVS IX.

De Orationibus.

1. **I**N festis Duplicibus dicitur vna tantum Oratio, nisi facienda sit aliqua commemoratio, ut dictum est supra.
2. In festis semiduplicibus occurrentibus ab Octaua Pentecostes vsque ad Adventum, & a Purificatione usque ad Quadragesimam dicitur secunda Oratio *A cunctis*, tertia ad libitum.
3. In festis semiduplicibus occurrentibus ab Octaua Epiphaniae vsque ad Purificationem, dicitur secunda Oratio, *Deus qui salutis*; tertia *Ecclesiae*, vel pro Papa, *Deus omnium fidelium*.

4. In

4. In festis semiduplicibus à Feria quarta Cinerum vsque ad Dominicam Passionis, secunda Oratio de Feria, tertia, *A cunctis*.

5. In semiduplicibus à Dominica Passionis vsque ad Dominicam Palmarum, secunda Oratio de Feria, tertia *Ecclesia*, vel pro Papa.

6. In festis semiduplicibus ab Octaua Paschæ vsque ad Ascensionem, secunda Oratio de S. Maria, *Concede nos*: tertia, *Ecclesia*: vel pro Papa.

7. In festis semiduplicibus infra Octauas occurrentibus, secunda Oratio dicitur de Octaua, tertia, quæ secundo loco infra Octauam ponitur.

8. Infra Octauas Paschæ, & Pentecostes, in Missa de Octaua dicuntur duæ tantum Orationes, vna de die, alia *Ecclesia*, vel pro Papa.

9. Infra alias Octauas, & in Vigilijs quæ ieiunantur (excepta Vigilia Natiuitatis Domini, & Pentecostes) dicuntur tres, vna de die, secunda de S. Maria, tertia *Ecclesia*, vel pro Papa. Sed infra Octauas S. Mariæ, & in Vigilia, & infra Octauam omnium Sanctorum, secunda Oratio dicitur de Spiritu Sancto, *Deus qui corda*: tertia *Ecclesia*, vel pro Papa.

10. In Dominicis infra Octauas occurrentibus dicuntur duæ Orationes, vna de Dominica, secunda de Octaua: & in die Octaua dicitur vna tantum Oratio, nisi facienda sit aliqua commemoratio.

11. In Dominicis dicuntur tres, vt in Ordinario assignantur, quibusdam exceptis, vt suis etiam locis notatur.

12. In festis simplicibus, & Ferijs per annum, nisi aliter in proprijs locis noteretur, dicuntur tres, vt in semiduplicibus aut quinque: possunt etiam dici septem ad libitum.

13. In Ferijs Quatuor Temporum, & vbi plures

res leguntur Lectiones, huiusmodi plures Orationes dicuntur post ultimam Orationem ante Epistolam, ut suis locis in proprio Missarum Tempore.

14. In missis votiuus, quando solenniter dicitur pro re graui, vel pro publica Ecclesie causa dicitur vna tantum Oratio: sed in missa pro gratiarum actione additur alia Oratio, ut in proprio loco notatur. In alijs autem dicuntur plures, ut in festis simplicibus.

15. In votiuus B. Mariae secunda Oratio dicitur de Officio illius diei, & tertia de Spiritu Sancto, sed in Sabbato, quando de ea factum est Officium, secunda Oratio erit de Spiritu Sancto, tertia de Ecclesia, vel pro Papa, In votiuus de Apostolis quando ponitur Oratio *A cunctis*, eius loco dicitur Oratio de S. Maria, *Concede nos famulos*.

16. Si cum plures dicuntur Orationes, occurrat fieri commemorationem alicuius Sancti, ea ponitur secundo loco, & tertia Oratio dicitur, quae alias secundo loco dicenda erat.

17. In conclusione Orationum hic modus seruatur. Si Oratio dirigatur ad Patrem, concluditur, *Per Dominum nostrum, &c.* Si ad Filium, *Qui uiuis & regnas cum Deo Patre*. Si in principio Orationis fiat mentio Filij, concluditur *Per eundem Dominum nostrum*. Si in fine Orationis, eius fiat mentio, *Qui tecum uiuit*. Si facta sit mentio Spiritus Sancti, in conclusione dicitur, *In unitate eiusdem Spiritus Sancti, &c.* Alia quoque in dicendis Orationibus seruentur, quae superius in Rubrica de Commemorationibus dicta sunt.

ANNOTATIONES.

Caualtus §. 1. Imprimis sciendum quod etiamsi liceat plurimas res Orationes ad libitum dicere, hoc non esse intelligendum eo sensu, ut quascumque velit quis dicat, sed *comment. in Rubr. Miss. part. I. tit. 9.* eas prius quae in Rubricis assignantur pro secunda vel tertia,

tertia & tunc post illas, quæ magis placent addi possunt cum debito tamen ordine ac numero. Non enim licet relinquere eas Orationes quæ assignantur secundo vel tercio loco dicendæ, & alias in earum locum sufficere.

§. 2. A Dominica prima Aduentus, vsque ad Vigilam Natiuitatis Domini, post orationem diei dicitur oratio *Deus qui Beata Maria & Ecclesia tua* vel *Deus omnium fidelium* vt in Missali ipsa Dominica prima Aduentus habentur. Si autem facienda sit commemoratio alicuius festi simplicis, post orationem diei dicitur Oratio de Sancto & tertia de S. Maria *Deus, qui de Beata Maria &c.*

Gauantus
p. 1. tit. 9. no. 2
& p. 4. tit.
17 n. 30.

§. 3. In tertia oratione ad libitum cauere debet sacerdos celebrans pro sua modestia, ne in Missa cui interest proprius Episcopus, vel eo maior, vel magnus Princeps dicat orationem pro seipso. tunc enim orandum est potius pro ipso Episcopo seu Principe præseente, idque ob reuerentiam eorundem maiorum.

§. 4. Dicitur sæpè Oratio *Acunctis*, quia ibi fit memoria de Sanctis, quorum sæpè fit commemoratio in Laudibus & Vesperis Horarum Canonicarum non tamen commemoratio de Cruce, quia tota Missa est de Cruce. Si seruetur Octaua de festo Purificationis Beatissimæ Mariæ Virginis, infra ipsam Octauam in Missa votiuæ, vel de Sancto celebrata, Orationes dicentur vt tempore Natiuitatis Domini.

Gauantus
loco cit. par.
1. tit. 9. sub
num. 2.

§. 5. Litera N. in Oratione *Acunctis* exigit expressionem nominis Patroni seu Titularis Ecclesiæ vbi celebratur. Aliquando additur cognomen familiæ, vel etiã nomen ab aliquo catu aut alio modo, v. g. Petri Calestini, Ioannis Chrylostomi, nunquam vero additur nomen ratione loci, vt Ioannis Damasceni, aut Nazianzeni quod in Officio & Missa seruari debet. Et licet sit expressum in Calendario, vt Borromæi, non tamen dici debet in oratione nisi sit etiam expressum.

§. 6. Si Missa votiuæ dicatur de Patrono seu Titulari Ecclesiæ, Celebrans taceat in Oratione *Acunctis* nomen ipsius Patroni seu Titularis, ne de eodem bis fiat mentio in Collectis, vel ad libitum nominet vice illius alium pro sua deuotione.

Gauantus
loco cit. par.
1. tit. 9. sub
n. 15. lit. h.

§. 7. Aduerte in ipsa Oratione *Acunctis* pro dignitate Patroni nominandi in littera N. ante Apostolos nominationem fieri, vt S. Michaelis, vel S. Ioannis Baptistæ nomen præponitur Apostolorum nominibus, sicut de

Gauantus
loco citat.
part. 4. tit. 17
num. 29.

creuit S. Rituum Congregatio 22. Augusti 1620. atque in Missali Urbani Papæ VIII. auctoritate recognito præscriptum bitur circa finem inter Orationes ad diuersa dicenda in Missa, ad libitum sacerdotis.

*Cantantur
loco citato.
sub n. 5.*

§. 8. In festis semiduplicibus à Dominica Passionis vsque ad Dominicam Palmarum occurrentibus, dicuntur tantum duæ Orationes in Ecclesijs ubi duæ Missæ cantantur, videlicet vna de festo, alia *Ecclesia*, vel pro Papa. Vbi verò dicitur tantum vnica, scilicet Missa de festo, dicuntur tres Orationes quarum secunda est de feria, tertia *Ecclesia* vel pro Papa sicuti etiam in Missis priuatis de festo, & etiam dicuntur in Missis votiuus tres.

*Cantantur
loco cit. n. 8.
& par. 4. tit.
II. n. 2.*

§. 9. Infra Octauas Paschæ, & Pentecostes, in Missa de Octaua si faciendâ sit commemoratio alicuius festi simplicis; omittitur tertia Oratio quæ deberet esse *Ecclesia*.

*Cantantur
loco cit.
sub n. 10.*

§. 10. In Dominicis priuilegiatis, fit tantum commemoratio de die Octaua, quæ non transfertur, & tunc in Missa secunda oratio erit de die Octaua. Neque tertia Oratio dicitur, quia dies Octaua est nobilior quàm dies Dominica infra Octauam, in qua duæ tantum dicuntur.

*Cantantur
loco cit. sub
n. 16.*

§. 11. Si cum plures dicuntur Orationes, occurrat fieri commemorationem alicuius Sancti non ad libitum sacerdotis, sed eius, cuius facta est in officio commemoratio ponitur ea secundo loco, vt in Sabbato, quando factum est Officium B. Mariæ Virginis cum commemoratione festi simplicis, tunc enim oratio de Spiritu Sancto erit tertio loco dicenda quod etiam valet in Missis non votiuus. Atque hinc ille ritus non multum placet dicendi quatuor Orationes in ferijs Quadragesimæ, primam de feria, secundam de Vigilia, vel festo simplici tertiam *A cunctis*, & quartam *Omnipotenti* vel adde quintam, vel deme quartam.

*Cantantur
loco cit. sub
n. 16.*

§. 12. Quando contingit a Summo Pontifice, aut Episcopo Diocesano mandari, vt pro publica Ecclesiæ causa quotidie dicatur Oratio *Deus refugium nostrum*, aut alia; tunc Oratio hæc dicitur loco tertia ad libitum, vel additur tanquam commemoratio in Duplicibus, Semiduplicibus, & Dominicis. At Sacra Rituum Congregatio die 28. Augusti 1670. omitti decreuit regulariter prædictam Orationem in Missis primæ classis; In festis verò secundæ classis communior vsus habet, vt addatur in Missis priuatis, & in solenniõibus omittatur.

Ita

Ita verò ad quæ in Missa assignantur

§. 13. Quod festi simplicis nauigantibus. Quod si uare uoluerit deuotionis officio quod so *Memento* uotio Celestos ritus tendit, præsequetur, in Rubricæ parcendo

§. 14. atissima latus, Passio in Missis idem.

§. 15. cium, sed illius, dictum est factum est cenda erata. Ex uot eo die ob Hymnus.

§. 16. rus, additam Papæ Imperat

De E

I. P
tit. 5. Et

Ita verò addatur hæc oratio, vt nulla omittatur ex ijs, quæ in Missali cuique Missæ singillatim & nominatim assignantur.

§. 13. Quidam in Missis festi duplicis instar collectæ festi simplicis addere solent orationem pro infirmis, nauigantibus, peregrinantibus aut alijs priuatis necessitatibus. Consultius tamen, qui Rubricas strictè obseruare voluerit faciet, si omissis huiusmodi Orationibus deuotioni, vel occurrentibus necessitatibus, ipso sacrificio quod offertur, nec non interiori actu mentis in ipso *Memento* satis facere studeat. acceptior enim erit deuotio Celebrantis si obedientiam præstando, iuxta statutos ritus, suum exequatur munus, & facilius quod intendit, propitiatorio, atque impetratorio sacrificio consequetur, & ideo summo studio omnia & singula, quæ in Rubricis habentur, ne ipsis quidem minutioribus parcendo, obseruare oportet.

Castaldus
praxi carem.
lib. 2. Sect. 3.
c. 3. n. 6.

§. 14. Oratio de Spiritu sancto in Missis votiuus Beatisimæ Mariæ semper dicitur, etiam tempore Auentus, Passionis, & Paschali, sed Oratio *A cunctis* nunquam in Missis B. Mariæ dicitur, ne noua fiat mentio de eadem.

§. 15. In Missa de Sancto, de quo non recitatur Officium, sed Missa tantum, ad eiusdem Altare, in die festo illius, dicuntur tres Orationes, secunda de eo de quo factum est Officium; tertia quæ aliàs secundo loco dicenda erat. Est enim hæc Missa ex votiuo & festiuo mixta. Ex votiuo, quia discordat ab Officio, ex festiuo, quia eo die obiit Sanctus de quo Missa: & ideo dicitur in ea Hymnus Angelicus.

§. 16. In Oratione pro Imperatore, si non est coronatus, additur electi titulus, sicut circa finem Missalis Verbam Papæ VIII. auctoritate recogniti ad Orationem pro Imperatore annotatur.

TITVLVS X.

De Epistola, Graduali, Alleluia, & Tractu, ac
de Euangelio.

1. **P**ost ultimam Orationem dicitur Epistola qua finitâ à ministris responderetur *Deo gratias*. Et similiter quando leguntur plures Lectio-